

Arrestnummer <i>C 1 1032</i> / 2024
Repertoriumnummer 2024 / <i>2972</i>
Datum van uitspraak 13 september 2024
Notitienummer griffie
Notitienummer parket-generaal 2023/PGG/1342 2023/VJ11/607

PROCURATOR
Beroep in cassatie
door
dd. 26/09/2024
door.

dd. 27/09/2024,
verworen op 23/09/25

Hof van beroep Gent

Arrest

tiende kamer
correctionele zaken

namelijk voor de schuur gelegen te _____, voorkomend op het beschermingsbesluit dd. 30 maart 1987, art. 2 als onderdeel van stadsgezicht _____ om reden van historische, artistieke en sociaal-culturele waarde:

- a) Art. 6.1.1.1° van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014: door nagelaten te hebben het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- b) Art. 6.1.1.2° van het voormelde Onroerendergoedbesluit: door nagelaten te hebben de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- c) Art. 6.1.1.3° van het voormelde Onroerendergoedbesluit: door nagelaten te hebben regulier onderhoud uit te oefenen;
- d) Art. 6.1.1.4° van het voormelde Onroerendergoedbesluit: door nagelaten te hebben onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

meer bepaald door niet de nodige werken te hebben uitgevoerd aan de schuur waardoor het dak volledig is ingestort en er nog slechts enkele delen van de gevels recht staan

te _____ in de periode van 1 januari 2015 tot en met 23 november 2021

door _____;

pand gelegen te _____, op het kadaster gekend als 'hoeve' gelegen te _____ met een oppervlakte van 8a _____
 ! ° _____
 65ca, eigendom van _____ voor de geheelheid in volle eigendom, aangekocht bij _____
 akte van 23 november 2021 van _____ KBO nr. _____, verleden door notaris _____
 te _____ "

* * * *

1.1 De rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Kortrijk, kamer K.17, besliste bij vonnis van 17 april 2023 op tegenspraak als volgt:

"OP STRAFGEBIED

Op tegenspraak ten aanzien van de beklaagde

Verklaart de feiten van de tenlastelegging voor de beklaagde _____ bewezen.
 Veroordeelt de beklaagde _____ voor de bewezen verklaarde feiten van de tenlastelegging tot een geldboete van 4.000,00 euro, namelijk 500,00 euro verhoogd met 70 opdecimen.

Veroordeelt (tot) een bedrag van **200,00 euro** , namelijk een bedrag van 25,00 euro verhoogd met 70 opdecimen , te betalen als bijdrage tot de financiering van het fonds tot financiële hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders

Veroordeelt tot het betalen van de vergoeding voor beheerskosten in strafzaken van **58,24 euro**.

Veroordeelt tot het betalen van een bedrag van **24,00 euro** als bijdrage voor het begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand.

Veroordeelt tot het betalen de som van **296,51 euro** als gerechtskosten.

VRIJWILLIGE TUSSENKOMST

Verklaart de vordering van tot
vrijwillige tussenkomst ontvankelijk.

HERSTELVORDERING

Verklaart de herstellvordering ontvankelijk en als volgt gegrond.

Beveelt tot het feitelijk herstel van de schuur in het beschermde stadsgezicht
' gelegen te
in een originele staat door het uitvoeren van volgende werkzaamheden:

Algemeen

- De losliggende materialen worden zoveel als mogelijk hergebruikt voor de heropbouw.
- Alle te vervangen materialen dienen qua (materiaaltechnische) eigenschappen, structuur, afmetingen (secties...), kleur en (oppervlakte-) afwerking identiek te zijn aan het bestaande en aanwezige materiaal, tenzij een aangepaste uitvoering voorafgaandelijk door het agentschap onroerend erfgoed werd aanvaard.

Dakwerken

- Reconstructie van het dakvolume en de dakbedekking met zijn toebehorende oorspronkelijke detaillering en uitzicht. Het dakvolume en de te gebruiken materialen moeten identiek zijn aan die van het oorspronkelijke dak.

Gevelwerken

- Heropbouw van de puntgevels met recuperatiebaksteen (zelfde formaat en oppervlaktestructuur als bestaande).
- Herstel van alle beschadigd metselwerk van de buitenmuren: structurele scheuren worden vakkundig ingenaaid en waar nodig versterkt met chemische verankering en/of gefabriceerde wapening die in de lintvoegen van het metselwerk wordt gelegd ter versterking van het metselwerk. Herstel van alle barsten in het metselwerk.
- Bakstenen die niet meer bruikbaar zijn worden vervangen door identieke exemplaren. Aanvullen van uitgevallen metselwerk met recuperatiebaksteen (zelfde formaat en oppervlakte-structuur als bestaande).
- Bij alle herstel metselwerken en voegwerken wordt gebruik gemaakt van een identieke mortel, zijnde een kalkmortel met dezelfde samenstelling;
- De gevelankers dienen opnieuw aangebracht te worden en een roestwerende behandeling te krijgen. Nieuwe gevelankers moeten identiek aan de originele gemaakt worden.

Schrijnwerk

- Herstel van alle buitenschrijnwerk. Indien herstel niet meer mogelijk is dient het schrijnwerk te worden gereconstrueerd naar oorspronkelijk model (verbindingen, secties, profileringen....)

en dit binnen de termijn van **24 maanden** vanaf het definitief worden van het vonnis.

Zegt voor recht dat op vordering van de inspecteur onroerend erfgoed door de veroordeelde een dwangsom zal worden verbeurd van **100,00 euro per dag vertraging in nakoming** van dit bevel, te rekenen vanaf het verstrijken van de termijn van 24 maanden vanaf het definitief worden van huidig vonnis.

Sluit een bijkomende termijn in de zin van artikel 1385bis, 4° lid Ger.W. uitdrukkelijk uit.

Machtigt voor zover geen gunstig gevolg wordt gegeven aan boven vermeld bevel binnen de termijn van 24 maanden na het definitief worden van huidig vonnis de inspecteur onroerend erfgoed van ambtswege om in de uitvoering ervan te kunnen voorzien op kosten van

Zegt voor recht dat er geen reden is om het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren wat het opgelegde herstel betreft.

Houdt de burgerlijke belangen ambtshalve aan bij toepassing van artikel 4, tweede alinea VT.SV."

1.2 Tegen dit vonnis werd op de griffie van de hiervoor vermelde rechtbank hoger beroep ingesteld op:

- 11 mei 2023 door de beklaagde ;
- 15 mei 2023 door de vrijwillig tussenkomende partijen ;
- 16 mei 2023 door het openbaar ministerie.

Deze partijen dienden tegelijk elk een verzoekschrift in op die griffie, overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering.

1.3 Op de rechtszitting van 23 november 2023 (inleidingszitting) legde het hof bij toepassing van de artikelen 152, § 1 en 209bis, laatste lid, Wetboek van Strafvordering, conclusietermijnen vast en bepaalde de rechtsdag op de rechtszitting van 29 februari 2024. De partijen gaven voor het hof te kennen dat laattijdig meegedeelde en/of meegedeelde conclusies, in het beraad mochten gehouden worden.

Op de rechtszitting van 29 februari 2024 werd de zaak op vraag van de verdediging uitgesteld naar deze van 24 mei 2024.

1.4 Het hof hoorde op de openbare rechtszitting van 24 mei 2024 in het Nederlands:

- de beklaagde (inmiddels opgesplitst in, wat betreft de herstellvordering, de gedinghervattende partijen) in haar middelen van verdediging, vertegenwoordigd door meester , in eigen naam en voor meester ; beiden advocaat met kantoor te , en die ook verschenen voor de rechtsopvolgers,
- het openbaar ministerie in zijn vordering bij monde van , advocaat-generaal,
- de vrijwillig tussenkomende partijen in hun middelen vertegenwoordigd door meester , advocaat met kantoor te

2.1 De onderscheiden verklaringen van hoger beroep tegen het vonnis van 17 april 2023 werden tijdig en regelmatig naar de vorm gedaan.

De verzoekschriften of grievenformulieren die de grieven bevatten die tegen het vonnis worden ingebracht, werden eveneens tijdig ingediend.

2.2 De advocaat van de beklaagde bepaalde in het grievenformulier nauwkeurige grieven met betrekking tot de procedure, de schuld, de straf en de herstellvordering.

De advocaat van de vrijwillig tussenkomende partijen bepaalde in het grievenformulier nauwkeurige grieven over de procedure, de schuld, de straf en de herstellvordering.

Het openbaar ministerie bepaalde nauwkeurige grieven over de straf.

2.3 De hoger beroepen van respectief de beklaagde _____ en van het openbaar ministerie zijn ontvankelijk (art. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering).

De vrijwillig tussenkomende partijen zijn niet strafrechtelijk vervolgd. Ze zijn ook geen burgerlijke partijen. Evenmin is tegen hen een herstellvordering gericht.

Het beroepen vonnis heeft hun tussenkomst (definitief) ontvankelijk verklaard, maar heeft ten aanzien van de vrijwillige tussenkomende partijen geen enkele veroordeling uitgesproken, noch enige andere negatieve of nadelige beslissing.

Uit het grievenformulier volgt dat de vrijwillig tussenkomende partijen toch hoger beroep instelden omdat de herstellvordering ook ten nadele van hen kan komen. Het is in die zin dat hun beroep ontvankelijk is. Het hoger beroep van de vrijwillig tussenkomende partijen is weliswaar niet ontvankelijk voor zover het betrekking heeft op de grief schuld.

Het hof beslist in dit arrest binnen de perken van de hoger beroepen en vervolgens van de grieven zoals bedoeld in artikel 210 Wetboek van Strafvordering. In dit verband stelt het hof vast dat er geen redenen zijn om ambtshalve een grief in de zin van de voormelde bepaling op te werpen.

Tegen de beslissing van de eerste rechter om de vrijwillige tussenkomst van _____ ontvankelijk te verklaren, is geen grief gericht. Deze beslissing is definitief.

3. _____ voert aan dat de strafvordering vervallen is nu zij werd ontbonden zonder vereffening (en werd opgesplitst in de hiervoor vermelde vennootschappen).

Het openbaar ministerie heeft _____ rechtstreeks gedagvaard (voor de eerste rechter) op 20 juli 2022.

Bij notariële akte van 30 juni 2023 werd _____ ontbonden zonder vereffening met het oog op de splitsing van de vennootschap, door overgang van haar vermogen voor naam en voor rekening van de verkrijgende vennootschappen

De rechtsopvolgers van de beklaagde zijn de volgende rechtspersonen:

- _____ met maatschappelijke zetel te _____, ondernemingsnummer _____ ;
- _____, met maatschappelijke zetel te _____ ;
- _____, met maatschappelijke zetel te _____, ondernemingsnummer _____ .

Artikel 20 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt: *“De strafvordering vervalt door de dood van de verdachte of door afsluiting van vereffening, door gerechtelijke ontbinding of door ontbinding zonder vereffening wanneer het om een rechtspersoon gaat.*

De strafvordering kan daarna nog worden uitgeoefend, indien de invereffeningstelling, de gerechtelijke ontbinding of de ontbinding zonder vereffening tot doel hebben te ontsnappen aan de vervolging, of indien de rechtspersoon overeenkomstig artikel 61bis door de onderzoeksrechter in verdenking gesteld is of door het onderzoeksgerecht is verwezen of rechtstreeks is gedagvaard ten gronde, voor het verlies van de rechtspersoonlijkheid.

De burgerlijke rechtsvordering kan uitgeoefend worden tegen de verdachte en tegen zijn rechtsopvolgers.”

werd dus rechtstreeks ten gronde gedagvaard voor het verlies van haar rechtspersoonlijkheid, zodat de strafvordering nog kan worden uitgeoefend en de strafvordering niet vervallen is.

Dat de uitvoering van een eventuele strafrechtelijke veroordeling niet meer mogelijk zou zijn, belet evenmin de uitoefening van de strafvordering ten aanzien van

De herstellvordering kan overeenkomstig de aangehaalde bepaling uitgeoefend worden tegen de en haar hiervoor vermelde rechtsopvolgers.

4. De beklaagde wordt strafrechtelijk te last gelegd het actiefbehoudsbeginsel niet te hebben nageleefd wat betreft de schuur gelegen te , voorkomend op het beschermingsbesluit van 30 maart 1987 als onderdeel van stadsgezicht . In de rechtstreekse dagvaarding wordt dit feitelijk nog verduidelijkt als volgt: *“meer bepaald door niet de nodige werken te hebben uitgevoerd aan de schuur, waardoor het dak volledig is ingestort en er nog slechts enkele delen van de gevels rechtstaan”*. Deze toelichting beperkt echter niet de telastlegging, zoals de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partijen stellen.

Artikel 6.4.1 Onroerendergoeddecreet legt de zakelijkrechthouders en gebruikers van een beschermd goed de verplichting op het in goede staat te behouden door de nodige instandhoudings-, beveiligings-, beheers-, herstellings- en onderhoudswerken.

In de telastlegging wordt, ten overvloede, ook verwezen naar de verplichtingen vermeld in het Onroerendergoedbesluit, zodat het duidelijk is dat ook deze feitelijke gedragingen (of het nalaten ervan) deel uitmaken van de telastlegging.

Het niet naleven van het actiefbehoudsbeginsel is strafbaar gesteld door artikel 11.2.2., eerste alinea, 6° Onroerendergoeddecreet met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijf jaar en met een geldboete van 26 euro tot 400.000 euro of met een van die straffen alleen.

De erfgoedinspectie begaf zich op 24 januari 2019 naar de schuur te , naar aanleiding van een krantenartikel waarin beschreven staat dat de schuur is ingestort. Dit zou gebeurd zijn naar aanleiding van felle rukwinden. De erfgoedinspecteur stelde vast dat de boerderijschuur aanzienlijke schade had opgelopen: het dak van de schuur was helemaal ingestort en slechts delen van de gevels stonden nog recht. De bouwmaterialen bevonden zich in en rond de schuur. Het aangehaalde en bij de bundel gevoegde krantenartikel, verscheen op 15 januari 2019 in

). In dat artikel werd onder meer vermeld dat het gebouw al een tijd bouwvallig was. Op 29 juli 2020 stelde de erfgoedinspecteur vast dat er nog geen herstelwerkzaamheden werden uitgevoerd. De toestand van de schuur was dezelfde als tijdens de vaststellingen op 24 januari 2019.

In het proces-verbaal van 1 december 2021 gaat de erfgoedinspectie in op het verweer van een verantwoordelijke van de beklaagde, die stelt dat niet is aangetoond dat de beklaagde de toestand van de schuur op het moment van het beschermingsbesluit niet voldoende heeft bewaard. De erfgoedinspectie wijst er op basis van beeldmateriaal op dat de schuur zich in 1981 in een betere staat bevond dan in 2013, zodat blijkt dat de toestand van de schuur er sedert de bescherming is op achteruit gegaan. Door foto's van Google Streetview te vergelijken, stelde de erfgoedinspecteur vast dat het dak in 2013 in slechtere staat was dan in 2009. In 2013 buigt de nok meer door en ontbreken er pannen. In 2013 zakt het dakdeel boven de lage poort door.

De vaststellingen die de erfgoedinspectie deed hebben bijzondere bewijswaarde.

Anders dan aanvoert, is er geen sprake van omkering van de bewijslast.

Uit de instorting van de schuur kan het gevolg worden getrokken dat deze intussen bouwvallig was geworden. De instorting zoals deze zich voordeed, met niet enkel de gehele instorting van het dak, maar ook de instorting van delen van de gevels, toont de slechte staat aan van de boerderijschuur. Dat er sprake was van felle rukwinden, kan op zich niet deze instorting verklaren. Nergens anders in de onmiddellijke buurt was er sprake van schade van die aard en omvang. Bovendien blijkt uit een overgelegd vonnis van 2 april 2021 van de vrederechter van het derde kanton Brugge, met de beklaagde als eisende partij tegen de (rechtsopvolgers van de) pachter als verweerder, dat de bewering van de partijen dat felle rukwinden aan de basis van de instorting zouden liggen, niet meer aangehouden werd en dat *“de partijen het er over eens (zijn) op basis van voortschrijdend inzicht en de KMI-staten dat het dak van de schuur niet zou ingestort zijn als gevolg van klimatologische omstandigheden”*. Bijgevolg kan enkel de slechte staat van de schuur de instorting verklaren. Uit dit vonnis volgt ook dat de beklaagde wel degelijk op de hoogte was van de verslechterde staat van de schuur en dit voor de instorting zich voordeed.

Het gebouw is sinds 10 juni 2020 opgenomen in het register van de verwaarloosde gebouwen.

Uit de vaststellingen dat het beschermde goed niet in goede staat werd onderhouden, volgt dat de beklaagde niet voldeed aan haar verplichtingen, zoals opgelegd door het Onroerenderfgoeddecreet. Ook na de instorting werd geen enkel herstel uitgevoerd, wat nochtans ook verplicht is op grond van de hiervoor vermelde regels.

Anders dan de beklaagde aanvoert is een strafrechtelijke fout niet beperkt tot feiten van voor de instorting of kan het bewijs van zo'n strafrechtelijke fout niet enkel worden aangetoond door te bewijzen dat in de te last gelegde periode geen werken werden uitgevoerd.

Het bewijs van de telastlegging volgt uit de vaststellingen over de vervallen staat van het beschermde goed. De strafvervolgning is dus niet beperkt tot het niet-uitvoeren van werken die de instorting van de schuur moesten voorkomen. De beklaagde is, zoals vermeld, vervolgd voor de niet-naleving van het actiefbehoudsbeginsel. De vermelding in de telastlegging als "*meer bepaald*" is een illustratie van de niet-naleving van dit beginsel, maar beperkt de tekortkoming alleszins niet tot enkel deze feitelijke gedragingen of de afwezigheid van enkel deze actieve handelingen.

Ook het standpunt van de beklaagde, daarin bijgetreden door de vrijwillig tussenkomende partijen, dat de periode van de telastlegging noodzakelijk zou beperkt zijn tot 13 januari 2019, gezien de instorting van het dak dan gebeurde, kan evenmin gevolgd worden. De niet-naleving van het actiefbehoudsbeginsel liep ook daarna voort. Ten onrechte beroept de beklaagde zich op een tekstuele uitleg, zich baserend op "*waardoor (het dak volledig is ingestort)*", om daaruit af te leiden dat na de instorting er geen inbreuk op het actiefbehoudsbeginsel meer was, of alleszins niet vervolgd wordt.

Ook ten onrechte wordt gesteld dat het niet-naleven van de verplichting om de toestand van de schuur regelmatig te controleren geen deel zou uitmaken van de telastlegging. Zoals al vermeld, wordt de beklaagde concreet het niet-naleven van het actiefbehoudsbeginsel te last gelegd (art. 11.2.2.6° Onroerenderfgoeddecreet). Dit actiefbehoudsbeginsel veronderstelt immers ook een regelmatige controle van het beschermde goed. Hetzelfde geldt voor het niet nemen van de nodige voorzorgen om te verhinderen dat de schuur schade opliep.

Dat de pachter de beklaagde nooit in kennis zou hebben gesteld van de slechte staat van de schuur, neemt de schuld van de beklaagde niet weg. De (contractuele) verplichtingen van de pachter, ontsloegen de beklaagde niet van de naleving van het actiefbehoudsbeginsel van het beschermde goed. Het geschil tussen de beklaagde (en haar rechtsopvolgers) en de pachter (en zijn rechtsopvolgers) is zonder relevantie voor de beoordeling van de strafvordering.

Dat er in de loop der tijd een aantal onderhoudswerken wel zouden zijn uitgevoerd, doet geen afbreuk aan de vaststellingen van de erfgoedinspectie.

Ook de omstandigheid dat de beklaagde voorafgaand aan de instorting verschillende malen contact zocht met het Agentschap Onroerend Erfgoed om de ontwikkeling van de site te bespreken en dat de beklaagde gedurende vijftien jaar zou getracht hebben de site te ontwikkelen en herop te waarderen, doet geen afbreuk aan de vaststellingen van de erfgoedinspectie, net zoals het niet meebrengt dat de beklaagde wel aan het actiefbehoudsbeginsel voldeed.

Het overzicht van contacten met de dienst stedenbouw van [redacted] en met de erfgoedadministratie, startend vanaf 6 december 2021, toont niet aan dat het actiefbehoudsbeginsel werd nageleefd.

Uit de KBO-gegevens volgt dat [redacted], die werd stopgezet sinds 30 juni 2023 onder meer handel in eigen onroerende goederen als BTW-activiteit had. Het betrof een zogenaamde patrimoniumvennootschap. De boerderij maakte deel uit van het patrimonium van de vennootschap. Uit de dossiergegevens komt naar voor dat de vennootschap op de site vooral nieuwbouw beoogde en niet in eerste plaats behoud van het erfgoed zoals het beschermd werd (bv. stuk 32). Het is duidelijk in dat kader dat de schuur aan haar lot werd overgelaten, dit afgezien van de geschilpunten hierover tussen de eigenaar en de pachter. De vennootschap kan ook geen relevante facturen overleggen die wijze op een regelmatig onderhoud van de site, en meer bepaald de schuur, in die zin. Ten onrechte wordt dan gesteld dat die facturen niet werden bijgehouden, wat niet aannemelijk is voor een patrimoniumvennootschap. Dergelijke facturen kunnen als kosten voor de berekening van belastingen worden ingebracht, zodat deze moeten terug te vinden zijn in de boekhouding, als ze bestaan. Dit betekent geen omkering van de bewijslast.

De enige telastlegging is voor het hof bewezen.

5. Onroerend goed als erfgoed heeft een belangrijke maatschappelijke waarde, onder meer omdat het getuige is van een fase of aspect van de bouwkunst en het inrichten van de leefomgeving. Het is van grote waarde voor de gemeenschap, als resultaat van eeuwen menselijke activiteit. Het is van belang deze erfgoedwaarden duurzaam te behouden en te beheren. Onroerend erfgoed in handen van private personen mag niet teloor gaan omwille van economische, strategische overwegingen.

Zoals vermeld was de beklaagde een patrimoniumvennootschap. De beklaagde had voornamelijk oog voor haar eigen economische belangen en maakte de erfgoedwaarden hieraan ondergeschikt.

Uit de financiële gegevens in de KBO volgt dat zij een kapitaal had van 1.956.797,12 euro. Op het einde van het boekjaar 2022 had zij een nettoboekwaarde van 1.372.457 euro en een over te dragen winst van 285.344 euro.

De beklaagde had ongetwijfeld de mogelijkheid een normaal onderhoud van de erfgoedsite te bekostigen, maar verkoos dit vanuit een financiële strategie niet te doen. Zo'n houding mag niet beloond worden met een betekenisloze geldboete, die eerder een aansporing is om een economische afweging te laten primeren op de maatschappelijke verplichtingen die de erfgoedregelgeving verwoordt.

Artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat indien de duur van de strafvervolgung de redelijke termijn overschrijdt, de rechter veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring kan uitspreken of een straf kan uitspreken die lager kan zijn dan de wettelijke minimumstraf, of (sinds 28 april 2024) bij een zeer zware miskenning van de redelijke termijn, het verval van de strafvordering. Deze bepaling sluit een meer of minder vergaand rechtsherstel echter niet uit.

De overschrijding van de redelijke termijn in strafzaken (cf. hierna de bespreking van de herstellvordering) was niet zo zwaarwichtig dat enkel het verval van de strafvordering kan worden uitgesproken. Het verstrijken van de tijd speelde wat betreft de gevolgen voor de erfgoedsite uiteindelijk enkel in de kaart van de beklaagde, gezien de schuur teloor ging en het goed verkocht werd. De veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring is evenmin sociaal aanvaardbaar, zoals ook het uitspreken van een straf lager dan de wettelijke minimumgeldboete dat niet is.

Als rechtsherstel voor het overschrijden van de redelijke termijn in strafzaken, legt het hof een meetbaar lagere geldboete op dan wanneer er geen overschrijding zou geweest zijn, namelijk de helft van de normaal passende geldboete.

De geldboete is te verhogen met 70 deciem, gezien de feiten ook na 31 december 2016 gepleegd werden.

Hieruit volgt dat het hof niet ingaat op de vraag van de beklaagde tot het gelasten van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling of van het uitstel van de tenuitvoerlegging ervan. Dat de beklaagde bereid zou zijn over te gaan tot herstel is geen reden om dergelijke gunst te verlenen. Het is vanzelfsprekend dat de gevolgen van een misdrijf hersteld moeten worden. De verklaring van de beklaagde dat zij schuldinzicht heeft is helemaal geen garantie die recidive uitsluit. Gezien de financiële belangen in de vastgoedsector waarin de beklaagde actief was, is een effectieve geldboete maatschappelijk gezien de meeste relevante en best aangepaste straf.

6. De beklaagde is gehouden tot de kosten, gevallen in de beide aanleggen aan de zijde van het openbaar ministerie zoals hierna bepaald.

Als veroordeelde tot een correctionele hoofdstraf is de beklaagde gehouden tot het betalen van de bijdrage van 25 euro tot financiering van het bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders (art. 29 van de wet

van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen). Deze bijdrage, die een eigen aard heeft en geen straf inhoudt, wordt vermeerderd met 70 deciem tot telkens 200 euro, en dit ongeacht de datum van de bewezen verklaarde feiten.

Met toepassing van artikel 91 koninklijk besluit van 28 december 1950 houdende het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken veroordeelt het hof de beklaagde tot de vaste vergoeding voor de kostprijs van het verloop van de strafprocedure, die geïndexeerd 58,90 euro bedraagt. Met toepassing van diezelfde bepaling verhoogt het hof de kosten met 10 %.

Met toepassing van artikel 4, § 3 en artikel 5, § 1 van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand, in werking getreden op 1 mei 2017 ingevolge artikel 6 van het koninklijk besluit van 26 april 2017 tot uitvoering van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand, veroordeelt het hof de beklaagde ook tot het betalen van een bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand, die sinds 1 oktober 2022 na indexatie 24 euro bedraagt.

7. Artikel 11.4.1 Onroerenderfgoeddecreet bepaalt:

“§ 1 Naast de straf beveelt de rechtbank op vordering van de inspecteur Onroerend Erfgoed het integrale herstel van de door het misdrijf veroorzaakte schade.

§ 2 Het integrale herstel strekt primair tot het feitelijke herstel in een originele, goede staat. Als het beschermde goed, het erfgoedlandschap, de archeologische site, het archeologisch ensemble, het archeologisch artefact of het in een vastgestelde inventaris opgenomen onroerend goed ingevolge het misdrijf geheel of gedeeltelijk vernietigd is, wordt de gehele of gedeeltelijke reconstructie bevolen, zo nodig op een andere locatie, gebruikmakend van historisch verantwoorde technieken, materialen en beplantingen.

In geval van gehele of gedeeltelijke reconstructie beveelt de rechtbank op vordering van de inspecteur Onroerend Erfgoed de betaling van een aanvullende vergoeding voor de schade die niettegenstaande de gehele of gedeeltelijke reconstructie blijvend is opgelopen door het algemeen belang ingevolge de vernietiging van erfgoedwaarden. De vordering van de inspecteur Onroerend Erfgoed bevat een met redenen omklede begroting van de schade.

De gehele of gedeeltelijke reconstructie, bedoeld in deze paragraaf, kan worden aangevuld met of zelfs vervangen worden door complementaire maatregelen, in de mate waarin deze dienstig zijn om het niveau van erfgoedwaarden, bestaande voor het plegen van het misdrijf, opnieuw te benaderen door de opwaardering van de resterende erfgoedwaarden.

§ 3 Als geen feitelijk herstel in een originele, goede staat mogelijk is en een gehele of gedeeltelijke reconstructie, al dan niet aangevuld met of vervangen door complementaire maatregelen, volgens het met redenen omklede oordeel van de inspecteur Onroerend Erfgoed evenmin mogelijk is of minstens niet opportuun is, beveelt de rechter een integraal

herstel door de vergoeding van de schade die het algemeen belang heeft opgelopen door de vernietiging van erfgoedwaarden, zo nodig aangevuld met maatregelen die verdere schade moeten voorkomen, zoals de vrijwaring van een verstoorde archeologische zone door een archeologische opgraving of de staking van een schadeverwekkende activiteit.

De vordering van de inspecteur Onroerend Erfgoed bevat een met redenen omklede begroting van de schade. De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

§ 4 Als de herstellvordering strekt tot het feitelijke herstel in een originele, goede staat of een gehele of gedeeltelijke reconstructie, heeft de herstellvordering van de inspecteur Onroerend Erfgoed altijd voorrang op de herstellvordering van de stedenbouwkundige inspecteur of het college van burgemeester en schepenen op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009."

Artikel 11.4.1, §§ 2 en 3, Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bevat geen rangorde van herstelmaatregelen en laat de inspecteur onroerend erfgoed, die overigens anders dan bv. in de materie geregeld door de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de enig mogelijke herstellvorderende overheid is, een keuze van herstelmaatregelen toe. Dit houdt ook verband met de omstandigheid dat de onroerenderfgoedregelgeving anders dan bv. de regelgeving inzake ruimtelijke ordening, niet de vergunning als basis heeft maar steunt op de principiële verplichting erfgoedwaarden in stand te houden.

De inspecteur onroerend erfgoed liet met een e-mailbericht van 21 mei 2024 aan het openbaar ministerie weten dat van zodra de schuur is heropgebouwd, conform voorwaarde (i) van de definitieve maar nog niet uitgevoerde omgevingsvergunning van 18 april 2024, haar herstellvordering zonder voorwerp is. De herstellvordering beperkt zich aldus nu nog tot de heropbouw van de schuur.

Dit brengt mee dat de argumenten van de beklaagde en de vrijwillig tussenkomende partijen over de binneninrichting niet meer relevant zijn en geen antwoord behoeven. Dit argument houdt overigens geen rekening met de intussen verleende omgevingsvergunning, hoewel de vrijwillig tussenkomende partijen hiervan al kennis hadden op het moment dat zij hun conclusies hierover neerlegden en zij hierin zelfs verwijzen naar deze omgevingsvergunning. Ook het argument over de kennelijke onredelijkheid dat hiermee verband houdt, behoeft geen verder antwoord in die zin. De middelen en argumenten die door de beklaagde, haar rechtsopvolgers en de vrijwillig tussenkomende partijen worden aangevoerd, houden trouwens verband met de vroegere herstellvordering. Uit de conclusies van de vermelde partijen blijkt dat zij, in ondergeschikte orde, wel instemmen met de actuele herstellvordering die spoort met de voorwaarden van de omgevingsvergunning van 18 april 2024.

Er kan niet ernstig worden voorgehouden dat de actuele herstellvordering niet duidelijk is en een duistere vordering betreft (de zogenaamde exceptie *obscuri libelli*). De herstellvordering

beoogt immers heel duidelijk de heropbouw van de schuur, overeenkomstig een voorwaarde (i) van de verleende omgevingsvergunning.

In het bericht van 21 mei 2024 stelt de inspecteur onroerend erfgoed verder: *“Het erfgoed op de site bevindt zich in een slechte toestand. Om het dreigende verval tegen te gaan, en dus bijgevolg snel werk te maken van de restauratiewerken, werd in de vergunning onder meer de volgende voorwaarde opgenomen: “De vergunning wordt in één fase uitgevoerd in de zin van (artikel) 80 van het Omgevingsvergunningsdecreet, maar in de volgende volgorde: (i) herbouw schuur, (ii) restauratie hoeve en (iii) bouw woning. De restauratie van de hoeve en de bouw van de woning kunnen tegelijk worden uitgevoerd.”*”. De inspecteur onroerend erfgoed kiest dus als herstelmaatregel voor de herbouw van de schuur. In de omgevingsvergunning zijn voor de herbouw van de schuur, de erfgoedwaarden afgetoetst. Het Agentschap onroerend erfgoed verleende ook positief advies. Door de herbouw van de schuur als herstelmaatregel over te nemen en uitdrukkelijk te verwijzen naar de omgevingsvergunning, heeft de inspecteur onroerend erfgoed zich ook de motieven hierover eigen gemaakt. De beklaagde, haar rechtsopvolgers en de tussenkomende partijen erkennen in hun conclusies dat de omgevingsvergunning duidelijke plannen bevat, die gemakkelijk kunnen worden gecontroleerd, die gunstig werden geadviseerd door het Agentschap onroerend erfgoed en dat aldus de erfgoedwaarde is gewaarborgd.

Dit, samen gelezen met de inhoud van de omgevingsvergunning, vormt een concrete motivering van de herstellvordering, die nu beperkt is tot de herbouw van de schuur. De herstellvordering, die spoort met de omgevingsvergunning, is wettig en is redelijk. De voorwaarde (i) van de omgevingsvergunning werd nog niet uitgevoerd, wat betekent dat ook de herstelmaatregel nog niet werd uitgevoerd, zodat de herstellvordering nog steeds noodzakelijk is. De herstellvordering is ook niet zonder voorwerp geworden.

Dat het Agentschap onroerend erfgoed *“strenger”* zou zijn voor de schuur dan voor een ander, volgens de vrijwillig tussenkomende partijen, meer beeldbepalend gebouw, dat in de onmiddellijke nabijheid ligt, is zonder relevantie voor de beoordeling van deze herstellvordering. Het belet alleszins niet de toekenning van de herstellvordering, noch brengt het mee dat de herstellvordering kennelijk onredelijk zou zijn. Dit lijkt trouwens ook een argument te zijn dat zich richt op de vorige herstellvordering.

Dat felle rukwinden mogelijk mee tot de instorting van het dak hebben geleid, belet niet dat de slechte toestand van het beschermde goed het gevolg was van de niet-naleving van het actiefbehoudsbeginsel. De enkele omstandigheden dat felle rukwinden mee aan de basis van de instorting zouden hebben gelegen, wat intussen door de partijen overigens niet meer wordt gesteld, belet niet dat de herstellvordering wordt opgelegd. Zoals hiervoor uiteengezet, behelst de niet-naleving van het actiefbehoudsbeginsel niet enkel de instorting van het dak van de schuur. Het is dus helemaal niet vereist dat uit te sluiten valt dat de schuur enkel door felle rukwinden is ingestort, zoals de vrijwillig tussenkomende partijen voorheen aanvoerden.

De herstellvordering is actueel gericht op de heropbouw van de schuur, zoals bepaald in een voorwaarde (i) van de omgevingsvergunning, die op verzoek van de nieuwe, huidige eigenaar werd verleend. De argumentatie van de vrijwillig tussenkomende partijen inzake de originele staat en welke dat dan wel is, behoeft dus geen verder antwoord.

Dat het Agentschap onroerend erfgoed sinds lang de reële toestand van de schuur kon opmerken en toch geen actie ondernam, maakt de herstellvordering niet onredelijk. Het actiefbehoudsbeginsel rust op de zakelijkrechthouders en gebruikers van een beschermd goed, niet op de overheid. Het is niet de overheid die tekortschoot in de naleving van het actiefbehoudsbeginsel. Het beweerde stilzitten van de overheid wijst helemaal niet op een gedogen of een goedkeuring van de toestand.

Bovendien, wanneer de vrijwillig tussenkomende partijen stellen dat de slechte toestand van het beschermde goed door elkeen zo duidelijk kon worden vastgesteld, dan geldt dit zeker voor de zakelijkrechthouders en de gebruikers ervan, zodat hun argument over onmogelijkheid van controle hoe dan ook verval.

Dat de dagvaarding pas op 27 juli 2022 werd overgeschreven in het kantoor Rechtszekerheid dat het goed voordien, bij notariële akte van 23 november 2021, werd verkocht en dat de uitvoering van een herstellvordering niet meer zou mogelijk zijn gezien dit niet aan de nieuwe eigenaar zou kunnen worden opgelegd, belet niet dat de herstelmaatregelen aan worden opgelegd. Bovendien moet de nieuwe eigenaar *de facto* de herstelmaatregelen toch naleven, wil hij de omgevingsvergunning die hij verkreeg uitvoeren, maar dan als voorwaarden van de omgevingsvergunning.

Het overschrijden van de redelijke termijn in strafzaken, door periodes van stilstand in het onderzoek van respectief twee maal tien maanden en vervolgens zeven maanden, of in totaal 42 maanden, heeft niet tot gevolg dat de herstellvordering niet meer zou kunnen worden opgelegd. Dit geldt nu nog meer, gezien de herstellvordering volledig spoort met de verleende omgevingsvergunning en de vaststelling dat er sprake is van dreigend verder verval van het onroerend goed.

De herstellvordering is op te leggen aan de beklaagde en, overeenkomstig artikel 20, derde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, gezien de ontbinding zonder vereffening van de beklaagde, haar rechtsopvolgers.

Het hof verleent de beklaagde en haar rechtsopvolgers de hierna bepaalde termijn om het herstel uit te voeren, rekening houdend met de geldingstermijn van de omgevingsvergunning en het feit dat deze omgevingsvergunning in beginsel door een derde moet worden uitgevoerd.

De lange tijd sedert dewelke de beklaagde en haar rechtsopvolgers reeds konden overgaan tot het herstel in goede staat en de ruime termijn welke hen hiertoe nog wordt verleend,

brengen mee dat er geen reden is om bij toepassing van artikel 1385*bis*, laatste alinea, Gerechtelijk Wetboek nog een zekere termijn te bepalen waarna pas de dwangsom zal kunnen verbeuren.

Dictum

Toegepaste wetsartikelen:

Het hof maakt toepassing van de hiervoor aangehaalde artikelen en van de artikelen:

- 211 en 211*bis*, Wetboek van Strafvordering,
- 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

Beslissing van het hof:

Het hof,
rechtsprekend op tegenspraak,

verklaart de beroepen van de tussenkomende partijen niet ontvankelijk voor zover deze betrekking hebben op de schuld;

verklaart de beroepen voor het overige ontvankelijk en er ten gronde over beslissend met eenparige stemmen:

bevestigt het beroepen vonnis in de beslissing tot het aanhouden van de burgerlijke belangen;

wijzig het beroepen vonnis voor zover bestreden voor het overige **als volgt**:

op strafgebied:

veroordeelt de beklaagde tot betaling van een geldboete van 5.000 euro, verhoogd met 70 deciemmen tot 40.000 euro;

veroordeelt de beklaagde tot betaling van een bedrag van 25 euro, vermeerderd met 70 deciemmen en zo gebracht op 200 euro te betalen als bijdrage tot de financiering van het fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders;

veroordeelt de beklaagde tot betaling van een bedrag van 58,90 euro als vergoeding voor de kostprijs van het verloop van de strafprocedure;

veroordeelt de beklaagde tot betaling van een bijdrage van 24 euro aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand;

veroordeelt de beklaagde tot betaling van de kosten van de strafvordering, voor het openbaar ministerie begroot op 296,51 euro in eerste aanleg en 235,70 euro in beroep;

wat betreft de herstellvordering:

beveelt de beklaagde en haar rechtsopvolgers (ORN ,
(ORN en (ORN), elk tot het integrale
herstel in een originele goede staat van het onroerend goed gelegen te ,
, kadastraal bekend onder ,
, door herbouw van de schuur overeenkomstig de omgevingsvergunning van
18 april 2024 verleend door de deputatie ;

dit binnen een termijn van twee jaar nadat dit arrest in kracht van gewijsde is, onder
verbeurte voor elk van de veroordeelden van een dwangsom van 1.000 euro per dag
vertraging in geval van niet-uitvoering van het arrest binnen de gestelde termijn;

machtigt, voor het geval dat het herstel in de oorspronkelijke toestand niet binnen de
gestelde termijn wordt uitgevoerd, de inspecteur onroerend erfgoed overeenkomstig artikel
11.4.4, § 1 Onrorenderfgoeddecreet tot ambtshalve uitvoering ervan in de plaats en op
kosten van de hiervoor vermelde veroordeelden;

|

Kosten eerste aanleg: € 296,51

Kosten beroep:

Afschrift vonnis:	€ 39,00
Afschriften akten HB:	€ 9,00
Opstelrecht ber.bekl.:	€ 35,00
Dagv. bekl.:	€ 32,82
Dagv. VTP'n:	€ 98,45

€ 214,27

+ 10 % : € 21,43

Totaal : € 235,70

Dit arrest is gewezen te Gent door het hof van beroep, tiende correctionele kamer, samengesteld uit raadsheer , als waarnemend kamervoorzitter, raadsheren

en in openbare rechtszitting van

13 september 2024 uitgesproken door wnd. kamervoorzitter , in aanwezigheid van , advocaat-generaal, met bijstand van griffier .